Slut med det normale

Problemer kan ikke løses med det samme niveau af bevidsthed, som skabte dem, konstaterede Einstein. Vi ved godt, at han har ret. Men vil vi tage konsekvensen?

af Bo Heimann, coach og forfatter

I disse krisetider går vi alle vel egentlig og håber, at alting snart bliver normalt igen. Det er formentlig en fejl. For det er jo det normale, der har bragt os i krise. Og krisen er dyb, for den handler langt fra kun om økonomi. Den handler om vores tænkning; vores værdier.

Måske burde vi i stedet håbe, at ingenting nogensinde bliver normalt igen; at vi i stedet for at komme tilbage til det normale kommer frem til noget nyt: en højere bevidsthed, der sikrer, at vi aldrig kommer i en lignende krise igen.

Problemer kan ikke løses med det samme niveau af bevidsthed, som skabte dem, konstaterede Einstein. Vi ved godt, at han har ret, men vil ikke erkende rækkevidden af erkendelsen. Eller vil vi?

For rækkevidden vil for alvor ryste os - langt mere end krisen har gjort det. Den vil ryste os i vores verdensbillede. Den vil ryste os i vores selvforståelse. Vi vil opdage, at det, vi hidtil har betragtet som normalt, er unormalt; at det, vi har accepteret, reelt er aldeles uacceptabelt.

Separatistisk tænkning

Den tænkning, der har bragt os hertil, kan formentlig bedst beskrives som *separatistisk og ekskluderende*: Jeg tænker, at jeg er noget, der er separat - adskilt - fra dig; at denne virksomhed er separat fra den anden; at vi danskere er separate fra befolkninger i andre lande; at vi mennesker er separate fra dyr og det omgivende miljø.

Den tænkning giver os ikke lov til at se os som en del af et større og indbyrdes afhængigt hele, men skaber en verden, hvor vi oplever os adskilt fra andre mennesker og alt andet levende. Det er en tænkning, der appellerer til vores grådighed og bringer os i konstant kamp mod andre.

Den tænkning har bragt os til, hvor vi er i dag - en verden, hvor mange mennesker er syge pga. enten underernæring, overvægt, stress eller ensomhed; hvor virksomheder hæmningsløst jagter profit; hvor mennesker med baggrund i forskellige kulturer og religiøse opfattelser strides; og hvor dyr og miljø vantrives i sådan en grad, at det er til fare for klodens fortsatte eksistens.

En vision

Spørgsmålet er, om vi tør tage Einstein på ordet og tænke nyt? Tør vi omfavne en anderledes tænkning, der er *samlende og inkluderende*? Måske er spørgsmålet rettere, om vi tør lade være, for har den ekskluderende og separatistiske tænkning ikke bragt os helt ud til kanten af undergang?

Hvad vil en samlende og inkluderende tænkning så egentlig medføre, helt konkret? Her er en vision:

- *Bevidsthedsudvikling* er grundlaget. Det er derfor en bevidst dagsorden, der gennemtrænger samfundet nedefra - bl.a. i form af obligatorisk undervisning i psykologi, filosofi, meditation, samarbejdsformer, kreativitet, konfliktløsning og kommunikationsfærdigheder på alle niveauer fra børnehave over folkeskole til universitet.
- Der er fokus på *børns trivsel*, da kommende generationer skal støttes i at skabe en ny verden. Derfor udvider vi barselsordningerne og opnormerer børneinstitutionerne, så vores børn i højere grad oplever sig set, holdt og elsket af deres forældre og pædagoger (frem for at blive kastet frem og tilbage mellem stressede forældre og besparelsesramte pædagoger).
- *Økologi* er en selvfølge, eftersom en samlende og inkluderende tænkning grundlæggende tager vare på sundhed og miljø. Økologiske fødevarer skaber sundere mennesker, der ikke belaster sundhedsvæsenet lige så meget som usunde mennesker, og samtidig er et totalt økologisk landbrug en lise for det hærgede miljø. Derfor fjerner vi momsen på økologiske varer og fjerner den offentlige støtte til konventionelt landbrug, der reelt er en hån mod både dyr og miljø.
- *Bæredygtighed* er det centrale, når vi designer og producerer. Alt hvad vi belaster kloden med - lige fra fysiske bygninger og varer til produktionsmåder og transportformer - er designet til at indgå i det biologiske kredsløb uden at skade. Hvis du ikke allerede er bekendt med cradle-to-cradle-filosofien (fra vugge til vugge), bliver du det snart.
- *Vegetarisme* er standard, for når vi

holder op med at spise kød, standser vi ikke kun fedmeepidemien og reducerer mængden af hjerte-kar-sygdomme betragteligt, vi skaber også meget bedre forhold for miljøet, da belastningen fra kødproduktion og -transport er helt enorm.

• *Velfærd frem for vækst* er vores nye mantra, da vækst for vækstens skyld allerede har vist sin tilintetgørende kraft. Dette betyder også, at vi igen orienterer os efter at være borgere i et demokrati frem for arbejdskraft og forbrugere på en markedsplads, ligesom et sundhedsvæsen for alle og beskatning af aktieudbytter og boliger er aktuelle temaer.

Også økonomisk sundt

Et nærmere studie af ovenstående vil afsløre, at denne dagsorden ikke kun hædrer menneskets værdighed og potentiale for det sammenhængende gode, men også ruster os til internationaliseringen på markedet. Det er med andre ord ikke kun sund åndelig føde, men også økonomisk sundt.

Vi kan ikke konkurrere på ihærdighed og lange arbejdsdage med kineserne, på udenadslære og perfektionisme med inderne eller på stringente metoder og automatisme med japanerne. For slet ikke at tale om, hvad fx vietnameserne, koreanerne og mange andre asiater præsterer. Østen har som bekendt overhalet os på de områder.

Vi skal derimod - som beskrevet ovenfor - træde et skridt videre. Eller rettere tage det store spring til det levende, tænkende, kreative og følende hele menneske, der som verdensborger tænker samlende og inkluderende, er viis på sig selv og sit indre liv, og som forstår sig på forskelligheder, relationer og samarbejdsformer.

Det vil ikke kun være det naturlige næste skridt i vores psykologisk-åndelige udvikling, men også være præcis det, vi vil kunne eksportere med økonomisk fortjeneste for øje.

Lad os være modige nok til at håbe på, at ingenting bliver normalt igen. Lad os bidrage til, at denne krise forårsager, at en højere bevidsthed om altings sammenhæng og indbyrdes afhængighed bryder frem på alle niveauer i vores samfund. ❐

Bo Heimann er coach og forfatter. Henv.: Coaching & Communications, Carit Etlars Vej 16, 3.tv., 1814 Frederiksberg C, tlf. 20 83 85 88, www.boheimann.com.

Ill. Eskild Tjalve, www.eskildtjalve.dk